

X. Palolaitos.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1931 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat vuonna 1931 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana johtaja G. Idström ja varapuheenjohtajana varatuomari L. Pesonen sekä jäseninä rappaaja H. Ahmala, viilaaja Hj. Blomqvist ja veturinkuljettaja F. B. Gröndahl. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteerä A. Th. Möller. Vuoden kuluessa palotoimikunta kokoontui 21 kertaa.

Henkilömuutoksia. Selostusvuonna sattuneista tärkeämmistä tapauksista mainittakoon palokunnan päällikönvaihdos. Elokuun 1 p:stä lukien myönnettiin palopäällikkö G. Waseniukselle hänen pyytämänsä ero pääkaupungin palokunnan päällikön toimesta. Palopäällikkö Wasenius saattoi erotessaan luoda katseensa taaksepäin 45 vuotiseen yhtäjaksoiseen palvelusaikaan. Tuona aikana onnistui hänen tarmokkuudellaan ja hyvällä johtajakyvylään suuresti kohottaa palokunnan tasoa; kaupungin suurta kasvua silmällä pitäen hän kehitti palokunnan sekä suuruuteen että teknilliseen muotoon nähden yhdeksi etevimmistä palokunnista. Hänen toimenpiteistään ryhdyttiin myöskin hevosten sijasta käyttämään autoja.

Erotessaan palopäällikkö Wasenius voi iloita siitä suuresta tunnustuksesta mikä tuli hänen osakseen sekä kaupunginviranomaisten että myöskin palokunnassa palvelevien alaistensa taholta, jotka olivat tottuneet aina kunnioittamaan häntä ymmärtäväisenä päällikkönä.

Elokuun 1 p:nä astui toimeensa palopäällikkönä kaupunginvaltuuston siihen valitsema ensimmäinen palomestari kapteeni W. Bergström.

Tulipaloja. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 356 kertaa, josta 230 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalon alkuihin, 31 kertaa nokivalkeoihin, 24 kertaa käryn ja 2 kertaa valonheijastuksen takia, 17 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 15 kertaa erehdyksestä, 1 kerran vedentulvan tähden, 8 kertaa palolennätinvian takia, joista 6 kertaa hotelleihin ja tavarataloihin ja 28 kertaa ilkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytykset vähentyivät 28:lla ja tulipalot lisääntyivät 11:llä.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakaantuivat seuraavasti: tammikuussa 27, helmikuussa 21, maaliskuussa 23, huhtikuussa 14, toukuussa 18, kesäkuussa 20, heinäkuussa 20, elokuussa 17, syyskuussa 20, lokakuussa 13, marraskuussa 15 ja joulukuussa 22. Tulipaloista sattui 159 päivällä, laskien klo 6—klo 18, ja 71 yö-aikaan, klo 18—klo 6. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 134 tapauksessa puhelimitse, 90 tapauksessa palolennättimellä ja 6 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.
Asuinhuoneita	55	23	78	Puuaine- tai halko- varastoja	—	—	3
Autoja tai moottori- pyöriä	—	—	22	Varastosuojia tai ul- kohuoneita	1	1	2
Tehtaita tai työpajoja	15	6	21	Hissi-kuiluja	2	—	2
Kellareita	14	—	14	Teattereita	2	—	2
Ullakoita	5	3	8	Sairaaloita	—	2	2
Hiilivarastoja	—	—	8	Rohdoskauppoja ..	2	—	2
Rikkalaatikoita	—	—	8	Ravintoloita	1	1	2
Ruokailu- tai työ- ainekojuja	—	7	7	Tervapatoja	—	—	2
Kaatopaikkoja	—	—	7	Elokuvateatteri	1	—	1
Laivoja tai moottori- veneitä	—	—	7	Kemiallinen labora- toori	1	—	1
Myymlöitä	5	—	5	Atelieeri	1	—	1
Rakenteilla olevia ta- loja	5	—	5	Kirkko	1	—	1
Valimoita	2	1	3	Bensiinijakeluasema	—	—	1
Autovajoja	3	—	3	Metsämaa	—	—	1
Pesutupia	2	1	3	Rautatievaunu	—	—	1
Kattilahuoneita	3	—	3	Vesikouru	—	—	1
Leipomoita	3	—	3				
				Yhteensä	124	45	230

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Tulenarkojen nesteiden ja tava- roiden varomaton käsittely ..	39	Lyhytsulku sähköjohdoissa	5
Räjähdysmoottorien syttyminen	21	Puutteellinen tulisija tai savu- johto.....	5
Itsesytytys	15	Lampun, kynttilän tai tulitikku- jen varomaton käsittely	4
Tulisijoista pudonneet kekäleet ja kipinät	14	Syttyminen kaasujohdosta	4
Tulisijan tai savujohdon liiallinen kuumentuminen	8	Sähkömoottori	3
Sähkökojeiden varomaton käsit- tely	7	Primus-keittimen räjähdys	3
Puhalluslampun varomaton kä- sittely jäätyneitä vesijohto- putkia sulatettaessa	7	Uuttamiskoneen varomaton kä- sittely	2
Lasten leikkiminen tulella	6	Hehkuva valu-massa	1
Tulensekaisen tuhkan säilyttä- minen sopimattomassa pai- kassa	6	Varomaton tupakanpoltto	1
		Räjähdysaineet	1
		Tuntematon (selville saamaton)	78
		Yhteensä	230

Eri kaupunginosien ja alueiden kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	18	III kaupunginosa	9
II »	11	IV »	37

V kaupunginosa	5	Toukola	5
VI »	11	Kumpula	1
VII »	14	Vanhakaupunki	1
VIII »	10	Käpylä	3
IX »	1	Pasila	3
X »	16	Tilkka	1
XI »	16	Korpas	1
XII »	8	Pihlajasaari	1
XIII »	26	Munkkiniemi	1
XIV »	4	Leppävaara	1
XX »	13	Pukinmäki	1
Vallila	7	Hanko (öljylaiva)	1
Hermannin	4		
			Yhteensä 230

230:stä vuoden kuluessa sattuneesta tulipalosta 129 oli pientä, eli senlaatuista, että ne sammutettiin käyttämällä pönttöruiskua tai muuta ensiapuruiskua, 74 keskikokoista, jotka sammutettiin käyttämällä 1 vesijohdon-, moottori- tai n. s. hiilihapporuiskun suihkuja, sekä 27 niin vakavaa laatua, että tarvittiin useampia vesisuihkuja tulen sammuttamiseen.

Tulipaloista ei mikään ollut niin suuri, että palokunnan kokonaisuudessaan olisi tarvinnut ryhtyä toimimaan. Helsingin vapaaehtoinen palokunta kutsuttiin vuoden kuluessa harjoituksen vuoksi kahdesti tulipalopaikalle. Vakavaluontoisiksi tulipaloiksi voidaan sanoa seuraavat:

Syyskuun 22 p:nä syttyi tulipalo Kone- ja siltarakennus osakeyhtiön omistamassa pajarakennuksessa. Palokunnan onnistui kuitenkin nopeasti tukahduttaa tulen valta. Kiinteän omaisuuden ja irtaimiston vahingot nousivat ainoastaan 507,000 markkaan. Lokakuun 3 p:nä kutsuttiin palokunta osakeyhtiö Egman selluloidityöhuoneeseen Uudenmaankatu 4—6:teen. Työhuoneessa, jossa työskenteli parisenkymmentä naista oli suuri määrä selluloidia. Tuli sai silmänräpäyksessä suuren vallan. Käyttäen 6 vesisuihkuja palokunta sai nopeasti tulen rajoitetuksi. Työntekijöistä ei kukaan loukkaantunut. Lokakuun 22 p:nä raivosi tuli osuusliike Elannon puusepän- ja maalarintyöhuoneessa Hämeentien varrella. Tulipalo oli vaikeasti sammuttavissa syystä, että taloa oli ensin revittävä. Palovahingot nousivat 298,736 markkaan.

Tulipalojen yhteydessä sattui seuraavat tapaturmat: Toukokuun 1 p:nä oli Vilhovuorenkadun 9:ssä sijaitsevassa autovajassa juopunut mieshenkilö käsitellyt tulta niin varomattomasti, että kuorma-auto syttyi tuleen, samoin miehen vaatteet. Mies kuoli sairaalassa. Marraskuun 8 p:nä ilmoitettiin tulipalon syttyneen Mechelininkadun varrella. Palokunnan lähtiessä tulipalopaikalle sattui Heikin- ja Kaivokadun kulmauksessa vakava yhteenajo. Vuokra-auto n:o 433 yritti ajaa palokunnan editse Kaivokadulle, mutta epäonnistui joutuen paloauton tielle. Vuokra-auto, jossa oli useampia henkilöitä, murskautui täydellisesti. Tapaturmassa sai yksi henkilö surmansa, toiset loukkaantuivat. Palomiesten avulla vietiin loukkaantuneet sairaalaan. Palomiehistä ei kukaan vahingoittunut pahasti yhteenajossa. Marraskuun 9 p:nä Mariankadun 13:ssa sattuneessa tulipalossa paloi eräs naishenkilö ennenkuin palokunta ehti apuun.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 47,090,385 markkaa ja kiinteän

omaisuuden 280,897,537 markkaa eli yhteensä 327,987,922 markkaa, kun taas vahingon suuruus eli palovahinkokorvauksen määrä irtaimesta omaisuudesta nousi 387,685: 45 markkaan ja kiinteästä omaisuudesta 1,543,893: 85 markkaan eli yhteensä 1,931,579: 30 markkaan; korvaus oli niin ollen 0.59 % vakuutussummasta.

Palovahingoista kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 1,875,578: 60 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 27,762: 70 markkaa, kun taasen vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 28,238 markan arvosta.

Vertailun vuoksi annetaan tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta 12-vuotiskaudelta 1920—1931.

1920	1.8	1923	1.0	1926	1.5	1929	0.9
1921	1.7	1924	1.4	1927	1.6	1930	1.0
1922	2.8	1925	0.9	1928	3.0	1931	0.6

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa 4,998 kertaa, joista 4,931 kertaa sairaiden ja 67 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut edellisiltä vuosilta olivat 4,496, 4,087 ja 409, joten kuljetukset siis lisääntyivät 502:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohti oli keskimäärin 13.7 sen ollessa edellisenä vuonna 12.8, ja kysymyksessä olevien ajoneuvojen suorittamien matkojen yhteenlaskettu pituus nousi 29,219 kilometriin, edellisenä vuonna 31,499 kilometriä. Maksut näistä kuljetuksista, yhteensä 123,665 markkaa, jätettiin kaupungin kassaan, vuonna 1930 kertyi niitä 120,207 markkaa.

Vaunujen ja autojen käyttö eri kuukausina käy selville seuraavasta asettelma-

	Sairaus- tapaus.	Tapa- turma.	Yh- teensä.		Sairaus- tapaus.	Tapa- turma.	Yh- teensä.		
Tammikuu	494	9	503	Heinäkuu	325	7	332
Helmikuu	524	6	530	Elokuu	331	5	336
Maaliskuu	485	5	490	Syyskuu	366	6	372
Huhtikuu	407	5	412	Lokakuu	372	3	375
Toukokuu	437	2	439	Marraskuu	377	4	381
Kesäkuu	399	5	404	Joulukuu	414	10	424

Yhteensä 4,931 67 4,998

Terveydentila palokunnassa oli verrattain hyvä. Selostusvuonna sattui kuitenkin yksi kuolemantapaus palokorpraali I. A. Grönholmin kuollessa Marian sairaalassa kesäkuun 7 p:nä aivokuumeeseen. Vakavampia tapaturmia ei sattunut, ei tulipaloissa eikä harjoituksissa.

Palokunnan avustus- ja huvirahasto on saanut alkunsa siten, että palolaitos kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan saa määrätyn osan kertyneistä sairaankuljetusmaksuista. Rahaston pääomamäärä nousi vuoden alussa 352,091: 15 markkaan. Vuoden kuluessa se lisääntyi sairaankuljetusmaksujen, korkojen, palotornin sisäänpääsymaksujen, lahjojen y. m. kautta yhteensä 50,541: 66 markalla, kun taas menot, käsittäen kapellimestarin palkkaamisen palokunnan soittokuntaa varten, kirjojen ja sanomalehtien oston, urheilukilpailupalkinnot, tarjoilun miehistöille juhlapäivinä, kesäkodin vuokran ja ylläpidon y. m. nousivat 33,252: 85 markkaan. Lisäys vuoden aikana oli siis 17,288: 81 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli rahaston pääomamäärä

369,379: 96 markkaa, mistä varoista 95,000 markkaa oli sijoitettuna lainana kiinnitystä vastaan kaupunkitalossa, 9,100 markkaa pankkiosakkeina 120,625: 40 markkaa pankin talletustilille sekä 144,654: 56 markkaa pankin säästötillille.

Palokunnan autovarasto käsitti 30 autoa, niistä 3 henkilö-, 4 sairaankuljetus- ja 3 kuorma-autoa, 1 moottoripyörä sekä 19 paloautoa, joista 11 oli varustettu keskipakoispuimilla.

Käpylän paloasema, jossa oli 6 miehinen vartio kersantin komennon alaisena, otettiin vuoden kuluessa käytäntöön. Paloasemalla on yksi keskipakoispuimilla varustettu pienehkö auto, jossa sitäpaitsi on 350 litran vesisäiliö hällihappopainelaitteineen.

Kalusto ja irtaimisto. Palokunnan hallussa olevaa kalustoa lisättiin vuoden kuluessa ostamalla kuorma-auto, sairaankuljetusauto ja kalustoauto. Viimeksimainittu, joka on varustettu erinäisillä työkaluilla, on etupäässä tarkoitettu linjatöitä varten, mutta voidaan sitä käyttää myöskin muuhun tarkoitukseen tarpeen vaatiessa. Letkuvarastoa täydennettiin ja palokellojen lukumäärää lisättiin. Lisäys oli arvoltaan 446,013 markkaa ja vuoden poistot 102,478 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli palolaitoksen kaluston ja tarvekalujen kirjoihin merkitty arvo 5,549,881 markkaa.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset nousivat 5,029,912: 15 markkaan, jaettuna seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Kustannukset, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkkiot	24,500: —	20,100: —	4,400: —
Luokitellut palkat	3,556,390: —	3,509,597: —	46,793: —
Kesälomasijaiset	67,275: —	64,535: —	2,740: —
Vuokra	24,000: —	21,600: —	2,400: —
Lämpö	256,000: —	182,643: 20	73,356: 80
Valaistus	50,000: —	46,604: 40	3,395: 60
Siivoaminen	14,000: —	11,481: 90	2,518: 10
Vedenkulutus	30,000: —	22,627: 65	7,372: 35
Puhtaanapito	6,000: —	3,542: 50	2,457: 50
Kaluston hankinta	¹⁾ 753,550: —	738,369: 15	15,180: 85
Kaluston kunnossapito	222,400: —	208,201: 70	14,198: 30
Painatus ja sidonta	1,500: —	815: —	685: —
Tarverahat	20,000: —	19,839: 90	160: 10
Pesu	25,600: —	21,420: —	4,180: —
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvik- keet	10,000: —	6,166: 30	3,833: 70
Hevosten elatus	27,115: —	18,191: 20	8,923: 80
Autojen käyttö	85,000: —	80,427: 95	4,572: 05
Rakennusten korjaukset	²⁾ 86,000: —	5,390: 65	80,609: 35
Vakuutukset	80,000: —	48,358: 65	31,641: 35
	Yhteensä 5,339,330: —	5,029,912: 15	309,417: 85

Kustannukset kutakin henkikirjoissa olevaa henkeä kohti nousivat noin 24: 02 markkaan.

¹⁾ 249,910 markkaa on siirretty edelliseltä vuodelta. — ²⁾ S:n 80,000 markkaa.